

ARBITRAAL VONNIS

in een arbitrage onder toepassing van
het arbitragereglement (versie: 1 januari 2015) van het Nederlands Arbitrage Instituut

NAI 4921

1. SHELL NEDERLAND B.V.

en

2. EXXONMOBIL HOLDING COMPANY HOLLAND LLC

Eiseressen

tegen

DE STAAT DER NEDERLANDEN,

Verweerder

22 maart 2022

Arbiter

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	2
I. De Arbitrage	3
II. Het verloop van de procedure	4
III. De bevoegdheid van de Arbiter	9
IV. De feiten	9
V. De Gezamenlijke Aanvraag van Partijen	11
VI. De stellingen van Partijen en het oordeel van de Arbiter	12
VII. De kosten van de Arbitrage	14
VIII. De beslissingen van de Arbiter	15
IX. Annex	16

I. DE ARBITRAGE

I.1 De Partijen

1. **Eiseres onder 1.** (hierna ook: “**Shell**”) is een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, statutair gevestigd in Den Haag. Shell is in deze arbitrage vertegenwoordigd door mr. [REDACTED] van De Brauw Blackstone Westbroek in Amsterdam.
2. **Eiseres onder 2.** (hierna ook: “**Exxon**”) is een rechtspersoon naar Amerikaans recht, statutair gevestigd in Dover, Delaware, Verenigde Staten van Amerika. Exxon is in deze arbitrage bijgestaan door [REDACTED] van Ysquare in Amsterdam, alsmede door eerder genoemde advocaten van De Brauw Blackstone Westbroek.
3. **Verweerder** (de “**Staat**”), zetelend in Den Haag, is in deze arbitrage bijgestaan door [REDACTED] van Pels Rijcken & Drooglever Fortuijn in Den Haag.
4. Eiseressen en Verweerder worden hierna gezamenlijk aangeduid als “**Partijen**”.

I.2 De Arbiter en de Secretaris

5. Naar aanleiding van een gezamenlijke benoeming door partijen, heeft het Nederlands Arbitrage Instituut (“**NAI**”) op 29 juni 2021, onder toepassing van art. 16 lid 1 van het arbitragereglement van het NAI (“**Arbitragereglement**”), de benoeming als (enig) Arbiter van [REDACTED], bevestigd.
6. Ook op 29 juni 2021 heeft het NAI de benoeming als Secretaris van [REDACTED], bevestigd.
7. De Arbiter en de Secretaris hebben hun benoeming beiden schriftelijk aanvaard, resp. op 9 juni en 14 juni 2021.

I.3 De Arbitrageovereenkomst

8. Partijen hebben verwezen naar een arbitrageovereenkomst die is belichaamd in twee tussen hen op 8 maart 2021 gesloten overeenkomsten, nl. het Norg Akkoord (“**NA**”) en de Vaststelling Vergoeding Norg (“**OVVN**”).^{1 2} Partijen hebben in het bijzonder verwezen naar art. 3 NA en art. 2 OVVN.

¹ Onderstaand kan korthedshalve worden verwezen naar in de OVVN gehanteerde definities.

² Beide overeenkomsten zijn ook publiek beschikbaar via <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/convenanten/2021/03/08/norg-akkoord>

9. Art. 3 NA en art. 2 OVVN worden hierna samen ook aangeduid als de “**Arbitrageovereenkomst**” en zijn integraal weergegeven onder IX in een Annex bij dit Arbitraal Vonnis.

II. HET VERLOOP VAN DE PROCEDURE

II.1 De door Partijen ingediende stukken

10. Eiseressen en Verweerder hebben een gezamenlijke arbitrageaanvraag ingediend op 27 mei 2021 met aangehecht Producties 1-5 (“**Gezamenlijke Aanvraag**”). Verweerder heeft geen kort antwoord ingediend.
11. Naar aanleiding van tijdens Procedurele Zitting I (zie hierna, par. II.2) met de Arbitrer gemaakte procesafspraken, hebben Eiseressen resp. Verweerder op 1 november 2021 hun memories ingediend. Bij de memorie van de Staat zijn Producties Staat 1-2 gevoegd. Productie Staat-1 is een brief van GasTerra van 29 april 2021 inz. de “*Berekeningswijze Vergoeding gewijzigde inzet Norg UGS*”. Productie Staat-2 is een opinie van [REDACTED] over productie Staat-1. Eiseressen hebben bij hun memorie geen producties gevoegd.
12. Met een e-mailbericht van [REDACTED] van 1 augustus 2021, verzonden namens (alle) Partijen, zijn – op verzoek van de Arbitrer – het Akkoord op Hoofdlijnen van 2018 (niet nader gedateerd of ondertekend) en het Interim Akkoord Afbouw Gaswinning Groningerveld van 9 september 2019 ter beschikking gesteld. Deze twee documenten zijn aan het arbitrage dossier toegevoegd.
13. Bij e-mailbericht van [REDACTED] van 14 december 2021, verzonden namens (alle) Partijen, zijn gevoegd de antwoorden op de door de Arbitrer in het kader van Procedurele Zitting II aan Partijen gestelde vragen (zie hierna, par. II.2) en de Overeenkomst tot Vaststelling Transferprijzen Gronings Aardgas (niet gedateerd of ondertekend). Deze twee documenten zijn aan het arbitrage dossier toegevoegd.
14. Partijen hebben geen nadere stukken ingediend.

II.2 De Procedurele Zittingen

15. Op de procedurele zittingen hebben Partijen afspraken gemaakt met de Arbitrer over het verloop van de procedure, zoals hierna weergegeven.
16. In overleg met Partijen heeft de Arbitrer drie procedurele zittingen gehouden op 14 juli 2021, 17:00-18:00u (Procedurele Zitting I), op 15 november 2021, 14:00-15:00u (Procedurele Zitting II) en op 16 december 2021, 14:00-15:00u (Procedurele Zitting III). De procedurele zittingen hebben plaats gehad via een digitale videoverbinding.
17. Tijdens de procedurele zittingen en in na de procedurele zittingen met partijen gevoerde e-mailcorrespondentie heeft de Arbitrer in overleg met partijen het procedurele verloop van de

arbitrage bepaald. Partijen hebben desgevraagd bevestigd aan de Arbiter dat er geen behoefte bestond aan een nader bepaalde procedurele orde vastgelegd in een door de Arbiter ondertekend document (een zgn. *Procedural Order*), mede gezien de uitgebreide procedurele afkadering die al is vastgelegd in de arbitrageovereenkomst (zie bovenstaand, par. I.3) en nadere artikelen in de OVVN.

18. Tijdens en volgend op Procedurele Zitting I zijn de volgende (procedure-)afspraken gemaakt, onder meer m.b.t. een door de Secretaris voorafgaand aan de zitting toegestuurde concept-tijdslijn voor de arbitrage. De Secretaris heeft naar aanleiding hiervan Partijen bij e-mail van 21 juli 2021 als volgt bericht:

“(.) Tijdslijn:

Met dank voor het constructieve overleg van vorige week, stuur ik u namens de arbiter een aangepast concept voor de tijdslijn toe. De tijdslijn incorporeert de beslissing van arbiter tijdens de eerste procedurele zitting dat partijen op 1 november 2021 hun memories gelijktijdig zullen indienen. U ziet verder dat de twee besproken scenario's zijn uitgewerkt. Gepoogd is rekening te houden met vakantieperiode's. De arbiter meent dat met deze tijdslijn een balans gevonden wordt tussen enerzijds de wens om voldoende gelegenheid te hebben om stellingen uit te werken en anderzijds de behoefte aan een voortvarende behandeling.

Vragen arbiter aan partijen:

Tijdens de eerste procedurele zitting heeft de arbiter een aantal vragen aan partijen gesteld. De weerslag van de antwoorden van partijen op deze vragen is onderstaand opgenomen.

- 1. Partijen beraden zich over de vraag of met hun (eerste) memories het Akkoord op Hoofdpijnen en het Interim Akkoord (steeds met ev. bijlagen) aan het arbitragegedossier worden toegevoegd. Partijen zullen arbiter hierover zomogelijk eenstemmig informeren.*
- 2. Een van de partijen zal een door GasTerra voor akkoord ondertekend verzoek (annex I OVVN) aan arbiter ter beschikking stellen.*
- 3. Arbiter heeft partijen de volgende vragen gesteld en partijen hebben daarop geantwoord als onderstaand cursief weergegeven:*
 - a. Hoe verhoudt art. 6.8ii van de Overeenkomst Vaststelling Vergoeding Norg (“OVVN”) zich tot de vordering van partijen (randnr. 6.2 gezamenlijke aanvraag)? Vorderen partijen ook dat arbiter in het arbitraal vonnis hen over en weer opdraagt te handelen in overeenstemming met art. 7 OVVN, althans hen opdraagt te bewerkstelligen dat aan hen gelieerde partijen in overeenstemming met art. 7 OVVN handelen (zie ook art. 2.5 OVVN)?*

Partijen beraden zich over een antwoord op deze vraag en zullen arbiter hierover zomogelijk eenstemmig informeren.
 - b. Vergelijk art. 3.2 OVVN en randnr. 2 verzoek aan GasTerra: over welke periode strekt de berekeningswijze van de marktconforme vergoeding zich uit: van 1 oktober 2019 t/m 30 september 2027 of t/m 31 december 2024?*

De berekening van de vergoeding strekt zich uit over de periode t/m 30 september 2027. Vanwege het beëindigen van de activiteiten van GasTerra eind 2024 is in het verzoek uitgegaan van 2023/2024 als het laatste gasjaar.
 - c. Hoe stellen partijen voor te communiceren met GasTerra?*

Partijen zullen arbiter hierover informeren ter gelegenheid van procedurele zitting II, indien dan blijkt dat het nodig is om nader met GasTerra te communiceren.
 - d. Vergelijk art. 5.9 gezamenlijke aanvraag: kunnen partijen na de mondelinge behandeling (of na de tweede schriftelijke ronde, indien geen mondelinge behandeling plaatsvindt) aan de arbiter een lijst van zich in het arbitragegedossier bevindende bedrijfsvertrouwelijke informatie ter beschikking stellen?*

Partijen zijn hiermee akkoord.

Indienen stukken:

Het volstaat voor de arbiter en de secretaris als de door partijen in te dienen stukken digitaal ter beschikking worden gesteld. Op alle berichten aan de arbiter dienen de overige partijen, de secretaris en ook het NAI-secretariaat te worden gekopieerd.

Nader vastleggen procedurele orde:

De arbiter is zich ervan bewust dat het in reguliere NAI-arbitrages gebruikelijk is in de beginfase van de arbitrage de procedurele orde te bepalen en vast te leggen in een door arbiter ondertekend document (een zgn. Procedural Order). Gezien de strakke procedurele afkadering die partijen zelf zijn overeengekomen, lijkt dat de arbiter in dit geval niet nodig. Niettemin is de arbiter graag bereid de procedurele orde (nader) schriftelijk vast te leggen indien een of meer partijen dit wensen. (...)”

19. Op de e-mail van de Secretaris heeft ██████████ namens (alle) Partijen bij e-mail van 1 augustus 2021 als volgt gereageerd:

“(.) Dank voor uw bericht in vervolg op de case management conference van afgelopen woensdag 14 juli. De partijen hebben naar aanleiding daarvan onderling overleg gevoerd. Hierbij bericht ik u namens alle partijen als volgt.

Ten aanzien van de vraag onder punt 1 uit uw e-mail verwijzen partijen graag naar de openbaar gemaakte versies van het Akkoord op Hoofdlijnen en het Interim Akkoord op de website van de Tweede Kamer. U vindt hier de bijbehorende links voor het Akkoord op Hoofdlijnen en het Interim Akkoord. Aangezien deze stukken voor de onderhavige procedure geen direct zelfstandig belang lijken te dienen, zijn partijen (in ieder geval: voornamelijk) niet voornemens deze stukken aan hun eerste memories te hechten.

In reactie op de vraag onder punt 2 uit uw e-mail zijn partijen na onderzoek tot de vaststelling gekomen dat zij niet in het bezit zijn van een door GasTerra voor akkoord ondertekend verzoek; waarschijnlijk is dat verzoek nimmer voor akkoord ondertekend geretourneerd. Wel heeft GasTerra op 29 april 2021 in reactie op het verzoek de berekeningswijze aan partijen toegestuurd, zodat over de ontvangst van het verzoek door GasTerra en haar instemming met en medewerking aan de uitvoering daarvan geen twijfel kan bestaan. Zoals besproken tijdens de case management conference zullen partijen de berekeningswijze van GasTerra bij hun eerste memorie voegen en daarbij nadere toelichting geven.

Wat betreft de vraag onder punt 3 onder a uit uw e-mail bevestigen partijen dat zij ook vorderen dat de arbiter in het arbitraal vonnis hen over en weer opdraagt te handelen in overeenstemming met art. 7 OVVN. Dit zal tevens aan de orde komen in de eerste memorie van partijen.

Tot slot verzoeken partijen om een beperkte aanpassing van de aangepaste tijdslijn die u heeft toegezonden. Partijen waarderen de splitsing van de tijdslijn tussen de twee verschillende scenario's: (i) één memorie en indien gewenst een zitting en (ii) vervolgvragen aan GasTerra en een tweede memoriewisseling met daarna indien gewenst een zitting. Partijen verzoeken om de voorgestelde tijdslijn voor dat tweede scenario nog iets aan te passen. Partijen zouden in dat scenario de tweede memorie graag in plaats van op maandag 31 januari 2022 op maandag 7 februari 2022 willen indienen, om zich vervolgens op vrijdag 11 februari 2022 uit te laten over de zitting. Omdat de voorziene tijdslijn daarmee een week opschuift en rekening houdend met de voorjaarsvakantie, verzoeken partijen om de zitting (mocht deze gewenst zijn) op 15 of 16 maart 2022 te laten plaatsvinden – uiteraard voor zover een van die data het scheidsgerecht en de secretaris ook schikt.(...)”

20. Volgend op de e-mail van ██████████ heeft de Arbiter Partijen bij e-mail van 9 augustus 2021 als volgt bericht:

“(.) Met dank voor uw e-mail namens partijen stuur ik op verzoek van de arbiter een aangepaste tijdslijn toe. De door partijen voorgestelde data zijn akkoord en bij deze door arbiter overgenomen, met dien verstande dat de zitting in scenario 2 provisioneel is bepaald op 15 maart 2022.

Voor het overige dankt de arbiter partijen voor hun gezamenlijke reactie op de vragen en voor het beschikbaar maken van de genoemde stukken.(..)

21. In aanloop naar Procedurele Zitting II heeft de Secretaris bij e-mail van 10 november 2021 de volgende suggestie van de Arbiter aan Partijen doen toekomen:

“(..) De tweede procedurele zitting zal worden gehouden op 15 november a.s. om 14:00u via een digitale videoverbinding (Teams).

Gezien de memories van partijen en in acht genomen het bepaalde in art. 6.6 Overeenkomst Vaststelling Vergoeding Norg zal de arbiter o.m. met partijen willen bespreken de mogelijkheid dat van een mondelinge behandeling wordt afgezien. Wellicht kunnen partijen daarover een gezamenlijk standpunt innemen en tijdens de procedurele zitting kenbaar maken aan de arbiter.(..)

22. Partijen hebben hierop gezamenlijk gereageerd en o.m. bevestigd dat zij afzien van een mondelinge behandeling, zo volgt uit de e-mail van [REDACTED] van 12 november 2021, welke e-mail uitdrukkelijk namens (alle) Partijen is verstuurd. Tevens hebben Partijen blijkens deze e-mail overeenstemming bereikt over uitleg en inperking van het petitum in de memorie van Eiseressen:

“(..) Dank voor uw bericht van 10 november 2021. Namens alle partijen kan ik u – vooruitlopend op de (tweede) procedurele zitting van maandag 15 november 2021, 14.00 uur – als volgt berichten.

Alle partijen zijn het erover eens dat, gezien de inhoud van de schriftelijke toelichting van Shell en ExxonMobil enerzijds en van de memorie van de Staat anderzijds, er in beginsel geen aanleiding zou behoeven te bestaan voor vervolgvragen van de arbiter aan GasTerra, zodat scenario II zoals voorzien in de door u op 9 augustus 2021 toegezonden tijdlijnen niet aan de orde is. Ten aanzien van scenario I is voorzien in een inhoudelijke zitting die vooralsnog provisioneel is bepaald tegen 31 januari 2022, maar alle partijen zijn ook van opvatting dat die zitting (inderdaad) niet hoeft door te gaan. Partijen zullen dus van een mondelinge behandeling afzien.

Er is een ander punt waarvoor partijen nu alvast de aandacht van het arbitragepanel zouden willen vragen, en dat is het petitum. De Staat heeft daarbij de formulering zoals opgenomen onder 6.2 en 6.3 van de gezamenlijke arbitrageaanvraag van 27 mei 2021 gevolgd, Shell en ExxonMobil hebben daar evenwel in hun schriftelijke toelichting een ruimere uitwerking aan gegeven. De Staat kan zich in die ruimere uitwerking vinden, behoudens voor zover daarin sub (ii) achter de komma een verwijzing naar art. 7.4 van de Overeenkomst Vaststelling Vergoeding Norg (“OVVN”) is opgenomen; in uw e-mailbericht van 21 juli 2021 hebt u partijen gevraagd hoe art. 6.8(ii) OVVN zich verhoudt tot de vordering van partijen, waarna partijen u gezamenlijke per e-mailbericht van [REDACTED] van 1 augustus 2021 hebben laten weten dat zij bevestigen “dat zij ook vorderen dat de arbiter in het arbitraal vonnis hen over en weer opdraagt te handelen in overeenstemming met art. 7 OVVN.” Het eerste deel van de uitwerking van het petitum van Shell en ExxonMobil sub (ii) vormt daar de weerslag van, het deel na de komma echter niet. Shell en ExxonMobil hebben laten weten bereid te zijn dat (laatste) deel niet te handhaven.

Voorts bevat de uitwerking van Shell en ExxonMobil in het petitum sub (iv) een toevoeging ten opzichte van de gezamenlijke arbitrageaanvraag onder 6.3, te weten dat ook “de mogelijke overige kosten” van de arbitrage zouden moeten worden gedeeld. Shell en ExxonMobil hebben daarbij het oog op eventuele verschotten van het arbitragepanel, zoals reiskosten of kopieerkosten. Mochten inderdaad dergelijke kosten zijn gemaakt, dan kan ook de Staat zich in deze aanvulling van het petitum (en in de evenredige deling van dergelijke kosten) vinden, zijn die niet gemaakt dan kan dit onderdeel van de gevraagde beslissing uiteraard achterwege blijven.(..)

23. Ten overvloede heeft [REDACTED] bij e-mail van 12 november 2021 namens Eiseressen bevestigd dat zij zich kunnen verenigen met de e-mail van [REDACTED] en het daarin gestelde:
- “(..) Hierbij bevestig ik volledigheidshalve namens Shell en ExxonMobil onderstaand bericht van [REDACTED].(..)”*
24. Tijdens en volgend op Procedurele Zitting II is het volgende aan de orde gekomen, een en ander als bevestigd door de Secretaris aan Partijen bij e-mail van 16 november 2021:
- Besproken is de door partijen gezamenlijk gedane vaststelling dat de zaak gereedligt voor vonnis en geen behoefte bestaat aan tweede schriftelijke ronde of een mondelinge behandeling. De arbiter kan hiermee instemmen en in zoverre wijzigen de tijdlijnen als gedeeld met partijen op 9 augustus 2021. De arbiter schat nu in dat hij in Q1 2022 vonnis zal kunnen wijzen. Het volgende dient nog in acht te worden genomen.*
- De arbiter heeft enkele feitelijke en technische vragen die beantwoording behoeven. Met partijen is afgesproken dat arbiter deze vragen uiterlijk 29 november a.s. aan partijen zal voorleggen en partijen daarop zoveel mogelijk eenstemmig zullen antwoorden, zonodig nadat zij GasTerra hebben geconsulteerd. Ter gelegenheid van een nog te bepalen (zie hierna) derde procedurele zitting of daaraan voorafgaand kunnen partijen de arbiter hun gezamenlijke beantwoording van de vragen toesturen of, indien gezamenlijke beantwoording van een of meer vragen niet mogelijk is, verzoeken een termijn te bepalen voor uitlaten door partijen. Op de derde procedurele zitting zal de arbiter in overleg met partijen de termijn voor uitlaten bepalen. In principe zal slechts één ronde van gelijktijdig in te dienen schriftelijke reacties worden toegestaan.*
- De arbiter en de secretaris zijn beschikbaar voor een derde procedurele zitting op donderdag 16 december vanaf 14:00u (via Teams video-verbinding). U wordt verzocht uw beschikbaarheid te bevestigen en ook uw ev. voorkeur voor een tijdstip aan te geven.*
- Ten slotte kan de arbiter goed volgen en neemt hij over de opmerkingen van partijen over het petitum in de schriftelijke toelichting van Shell en ExxonMobil, als uiteengezet in de e-mail van [REDACTED] van 12 november jl., 3e en 4e alinea. De arbiter merkt over ev. verschotten op dat die nog niet zijn gemaakt en n.a.w. ook niet zullen worden gemaakt.*
25. De door de Arbiter aangekondigde feitelijke en technische vragen zijn bij e-mail van de Secretaris van 26 november 2021 aan Partijen toegestuurd. Daarop is door Partijen op 14 december 2021 gezamenlijk gereageerd (zie bovenstaand, par. II.1 en de daar genoemde e-mail van [REDACTED] met aangehechte documenten).
26. Procedurele Zitting III heeft, als gezegd, plaatsgevonden op 16 december 2021. Tijdens deze zitting heeft de Arbiter bevestigd dat de zaak gereedligt voor vonnis en dat dit naar verwachting in het eerste kwartaal van 2022 zal worden gewezen. Partijen hebben de Arbiter verzocht hen van tevoren te informeren over de datum waarop het Vonnis gewezen zal worden, welk verzoek Partijen hebben herhaald bij e-mail van [REDACTED] van 25 januari 2022.
27. Desgevraagd hebben Partijen op 15 maart 2022 nog bevestigd art. 5.9 van het Gezamenlijk Verzoek niet te zullen toepassen. In dezelfde, mede aan de administrateur van het NAI gerichte e-mail hebben Partijen aangegeven bezwaar te maken tegen publicatie van het Arbitraal Vonnis in de zin van art. 51 Arbitragereglement. Vervolgens zijn Partijen bij e-mail van de Secretaris van 18 maart 2022 geïnformeerd terzake het wijze van het Vonnis op vandaag.

III. DE BEVOEGDHEID VAN DE ARBITER

28. Naar het oordeel van de Arbitrer volgt zijn bevoegdheid afdoende uit de Arbitrageovereenkomst (randnr. 8-9) en uit de gezamenlijke benoeming door Partijen.³
29. De Arbitrer neemt – met Partijen – artt. 3 en 5 OVVN in acht als de opdracht aan het scheidsgerecht en de inkadering daarvan (vgl. art. 2.2 OVVN). Ook de in artt. 4 en 6 t/m 14 OVVN door partijen vastgelegde wijze van gedingvoering neemt de Arbitrer in acht in het licht van art. 1036 lid 1 Rv. Het laatste geldt eveneens voor het bepaalde in par. 4-6 van de Gezamenlijke Aanvraag, waarin overigens is bevestigd dat Nederlands recht van toepassing is en dat op basis van de regelen des rechts dient te worden geoordeeld.⁴
30. De Arbitrer neemt ten slotte in acht de procedureafspraken die met Partijen zijn gemaakt tijdens de Procedurele Zittingen, als bovenstaand onder II.2 weergegeven.

IV. DE FEITEN

31. Partijen hebben aan het scheidsgerecht een beperkte opdracht verleend, als hiervoor benoemd (randnr. 29). Niettemin acht de Arbitrer het voor een goed begrip van zijn oordeel en de leesbaarheid van dit Arbitraal Vonnis noodzakelijk enkele relevante feiten en omstandigheden hierna verkort weer te geven. De Arbitrer beoogt hiermee uitdrukkelijk niet buiten de door Partijen gestelde kaders te treden.
32. Eiseressen en Verweerder participeren in de Maatschap Groningen: Eiseressen door middel van hun *joint venture* en tevens dochtermaatschappij de Nederlandse Aardolie Maatschappij (“NAM”); Verweerder door middel van Energie Beheer Nederland B.V. (“EBN”). De Maatschap Groningen is een samenwerkingsverband dat de productie van aardgas gewonnen uit Groningenveld in noord-oost Groningen beheert.
33. Naast aandeelhoudster van de Maatschap Groningen is de NAM ook concessiehoudster terzake de gaswinning uit het Groningenveld en *operator* van de Maatschap Groningen. Zij bestiert in die hoedanigheid de feitelijke gaswinning.
34. De verkoop van (opgeslagen) gas uit het Groningenveld is in handen van GasTerra B.V. (“GasTerra”), een deelneming van Eiseressen en Verweerder, de laatste deels via EBN.
35. De overkoepelende samenwerking tussen de Maatschap Groningen, NAM, EBN en GasTerra wordt ook wel aangeduid als ‘het Gasgebouw’.
36. In het kader van het Gasgebouw wordt sinds 1997 gebruik gemaakt van een ondergrondse gasopslag in de gemeente Noordenveld (Drenthe), door Partijen aangeduid als “Norg UGS”. Tot voor kort werd in deze opslag in de zomer gewonnen, overtollig aardgas uit het

³ Gezamenlijke Aanvraag, randnr. 5.5.

⁴ Randnr. 5.6.

Groningenveld (“**G-gas**”⁵) opgeslagen ten behoeve van lediging van een hogere aardgasbehoefte tijdens de koudere wintermaanden.

37. Naar aanleiding van een besluit van het kabinet om gaswinning uit het Groningenveld zo snel mogelijk af te bouwen en te beëindigen, hebben Partijen op 25 juni 2018 een zgn. Akkoord op Hoofdlijnen gesloten, gevolgd door een zgn. Interim Akkoord op 9 september 2019. In genoemde akkoorden hebben Partijen afspraken gemaakt over de versnelde afbouw van de gaswinning uit het Groningenveld en ook over Norg UGS. Voor deze arbitrage zijn primair de over Norg UGS gemaakte afspraken van belang.
38. Met de over Norg UGS gemaakte afspraken, als hierna nader aangeduid, beogen Partijen als voorheen de lediging van een hogere aardgasbehoefte tijdens de winter mogelijk te maken zonder dat hiervoor G-gas hoeft te worden gebruikt. De winning van G-Gas willen Partijen immers afbouwen en zo snel mogelijk beëindigen. Daarom zijn Partijen overeengekomen dat in de periode van 1 oktober 2019 tot en met 30 september 2027 (“**Periode**”) uit het buitenland geïmporteerd aardgas, dat door bijmenging van stikstof voor het Nederlandse aardgasnet geschikt is gemaakt (Pseudo-G-gas), in de Norg UGS zal worden opgeslagen.
39. De afspraken over de gewijzigde inzet van Norg UGS zijn vastgelegd in het NA en in de OVVN. In het bijzonder en zoals Partijen overwogen in de Gezamenlijke Aanvraag⁶, zijn Partijen en de NAM in art. 3 van het NA overeengekomen dat de Staat voor de gewijzigde inzet van Norg UGS gedurende de Periode een marktconforme vergoeding zal betalen aan de NAM ten behoeve van de Maatschap Groningen (“**Norg Vergoeding**”).
40. Partijen zijn in het Interim Akkoord voorts overeengekomen dat de Staat voor het gasjaar 2019/2020 een voorschot op de genoemde vergoeding zou betalen van EUR 90 miljoen netto voor de NAM (het "**Voorschot**"). De Staat heeft, naar zeggen van Partijen, daartoe EUR 300 miljoen bruto (exclusief BTW) aan NAM ten behoeve van de Maatschap betaald zodat voor NAM netto EUR 90 miljoen resteerde.⁷
41. Zoals vermeld in de Gezamenlijke Aanvraag⁸, zijn Partijen en de NAM in art. 3 van het NA overeengekomen dat zij de berekeningswijze van Norg Vergoeding zullen laten opstellen door GasTerra en bindend laten vaststellen in arbitrage. Daartoe hebben Partijen de Gezamenlijke Aanvraag ingediend, als hierna nader besproken.

⁵ Laagcalorisch aardgas: aardgas met een relatief hoog stikstofgehalte en lage verbrandingswaarde. Aardgas met een relatief laag stikstofgehalte en hoge verbrandingswaarde wordt aangeduid als “**H-gas**”. Door bijmenging van stikstof wordt zgn. “**Pseudo G-gas**” gemaakt, dat voldoet aan de vereisten voor gebruik van G-gas.

⁶ Randnr. 3.4.

⁷ Gezamenlijke Aanvraag, randnr. 3.2.

⁸ Randnr. 3.4.

V. DE GEZAMENLIJKE AANVRAAG VAN PARTIJEN

42. In de Gezamenlijke Aanvraag overwegen Partijen terzake de omvang van de procedure, dat de Arbitrer wordt verzocht “(..) *de berekeningswijzen van de marktconforme vergoeding voor de gewijzigde inzet van Norg UGS vast te stellen (..)*” overeenkomstig artt. 3 en 5 OVVN.

43. Blijkens art. 3.2 OVVN ziet het verzoek van Partijen op de berekeningswijze van vier elementen van de marktconforme vergoeding (“**Elementen**”):

“(..)

I. Het gemiste volume door de toename van de afwijking van het basispad van 11,9 mrd m3 tegen de inkoopkosten van GasTerra voor het pseudo G-gas.

II. De bijbehorende extra kosten van GasTerra ten opzichte van het basispad als gevolg van het wegvallen van de flexibiliteit uit Norg UGS.

III. De extra transportkosten voor het ingekochte pseudo G-gas zoals door GTS bij GasTerra in rekening gebracht.

IV. Gederfde inkomsten door het wegvallen van optimalisatiekosten als aantoonbaar gevolg van de andere inzet van Norg UGS.”

44. Blijkens art. 5.1 OVVN verzoeken Partijen de Arbitrer in het kader van de vaststelling van de berekeningswijze van de vier Elementen het volgende te doen:

“(..)

(a) controleren of de door GasTerra aangeleverde berekeningswijze in overeenstemming is met het aan GasTerra gedane Verzoek en eventuele vastgestelde afwijkingen van dat Verzoek laten corrigeren door GasTerra;

(b) controleren of de door GasTerra aangeleverde berekeningswijze enige fout, dubbel telling met andere Elementen of inconsistentie bevat en eventuele vastgestelde fouten, dubbel tellingen met andere Elementen of inconsistenties laten corrigeren door GasTerra;

(c) na correctie van enige afwijking van het aan GasTerra gedane Verzoek en/of enige fout, dubbel telling met andere Elementen of inconsistentie, de berekeningswijze voor elk van de Elementen vaststellen.”

45. Blijkens art. 5.2 OVVN hebben Partijen de Arbitrer uitdrukkelijk niet de vrijheid willen toebedelen om “(..) *van het Verzoek [aan GasTerra] of de door GasTerra aangeleverde berekeningswijzen af te wijken*”.

46. Indachtig de bovenstaand besproken omvang van de procedure, hebben Partijen in de Gezamenlijke Aanvraag geconcludeerd en gevorderd als volgt:

“ten aanzien van de zaak ten gronde

6.2 de berekeningswijze van de marktconforme vergoeding voor de gewijzigde inzet van Norg UGS vast te stellen overeenkomstig de door Partijen in de Overeenkomst Vaststelling Vergoeding Norg voorgeschreven procedure;

ten aanzien van de kosten van deze procedure

6.3 Partijen op te dragen de kosten van hun eigen juridische bijstand te dragen; Partijen op te dragen de administratiekosten en het honorarium van arbiters evenredig te delen.”⁹

47. Blijkens de door Partijen in de aanloop naar Procedurele Zitting II gewisselde e-mails en de daarin vervatte gedeeltelijke instemming van de zijde van Verweerder (randnrs. 22-23), hebben Partijen gezamenlijk en deels in aanvulling op het petitum in de Gezamenlijke Aanvraag¹⁰ als volgt gevorderd:

“(i) te bevestigen dat de GasTerra Berekeningswijze voor alle vier de Elementen overeenstemt met het aan GasTerra gedane Verzoek en geen fouten, dubbeltellingen met andere Elementen en inconsistenties bevat en de berekeningswijze voor elk van de Elementen vast te stellen conform de GasTerra Berekeningswijze;

(ii) Partijen op te dragen voor wat betreft de betaling van de Norg Vergoeding en de verrekening van het Voorschot te handelen in overeenstemming met artikel 7 van de Overeenkomst Vaststelling Vergoeding Norg;

(iii) te verklaren dat de Partijen de kosten van hun eigen juridische bijstand dragen; en

(iv) Eiseressen en de Staat te veroordelen de administratiekosten, het honorarium van het arbitragepanel en de mogelijke overige kosten die de arbitrage met zich meebrengt evenredig te delen, en voor zover het door Eiseressen gestorte depot wordt aangewend voor betaling van de kosten waarin de Staat is veroordeeld de Staat te veroordelen deze kosten aan Eiseressen te vergoeden.”¹¹

48. De Arbitrator neemt in deze arbitrage als uitgangspunt dat Partijen eenstemmig hebben geconcludeerd en gevorderd zoals bovenstaand is geciteerd (randnr. 47). Voor zover een onderscheid kan worden gemaakt tussen de vorderingen van Eiseressen enerzijds en de vorderingen van Verweerder anderzijds als opgenomen in hun respectieve memories, dan heeft een dergelijk onderscheid geen invloed gehad op het oordeel van de Arbitrator.

VI. DE STELLINGEN VAN PARTIJEN EN HET OORDEEL VAN DE ARBITER

49. Partijen hebben bevestigd dat zij (en de NAM) op 29 april 2021 van GasTerra hebben ontvangen de berekeningswijze van de vier Elementen van de marktconforme vergoeding voor de

⁹ Randnrs. 6.2-6.3.

¹⁰ Randnrs. 6.2-6.3.

¹¹ Schriftelijke Toelichting Eiseressen, randnr. 26.

gewijzigde inzet van Norg UGS gedurende de Periode (“GasTerra Berekeningswijze”)¹². Verweerder heeft dit stuk als Productie Staat-1 bij zijn memorie van 1 november 2021 gevoegd.

50. De GasTerra Berekeningswijze is opgesteld naar aanleiding van een verzoek daartoe van Partijen van 8 maart 2021 (Annex I OVVN; tevens: “Verzoek aan GasTerra”). Partijen hebben desgevraagd toegelicht dat zij niet in het bezit zijn van een (kopie van het) aan GasTerra verzonden Verzoek (randnr. 19). Verder hebben Partijen gesteld dat over de ontvangst van het verzoek door GasTerra en haar instemming met en medewerking aan de uitvoering daarvan geen twijfel kan bestaan, nu de GasTerra Berekeningswijze beschikbaar is gekomen – zo begrijpt de Arbitrer – met een vorm en inhoud die strookt met Annex I OVVN. De Arbitrer kan Partijen hierin volgen en neemt als uitgangspunt dat de GasTerra Berekeningswijze is opgesteld in reactie op het Verzoek aan GasTerra als opgenomen in Annex I OVVN.

51. Eiseressen hebben in hun memorie van 1 november 2021 geconcludeerd over de GasTerra Berekeningswijze als volgt:

“(..) GasTerra heeft de GasTerra Berekeningswijze opgesteld conform de door Partijen overeengekomen Annex 1.

22. Eiseressen bevestigen dat de GasTerra Berekeningswijze voor elk van de Elementen in overeenstemming is met het aan GasTerra gedane Verzoek en dat de GasTerra Berekeningswijze geen fouten, dubbeltellingen met andere Elementen of inconsistenties bevat.”¹³

52. Verweerder heeft in zijn memorie van 1 november 2021 geconcludeerd over de GasTerra Berekeningswijze als volgt:

“Gelet op bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de Berekeningswijze overeenstemt met het GasTerra-verzoek en dat er geen sprake is van fouten, dubbeltellingen met andere Elementen en/of inconsistenties.”¹⁴

53. Verweerder heeft zich tevens beroepen op een opinie van [REDACTED] van 19 oktober 2021 (Productie Staat-2), die na een bespreking van de GasTerra Berekeningswijze tot eenzelfde conclusie komt als Partijen.¹⁵

54. In acht genomen de Gezamenlijke Aanvraag, de memories van Partijen en de daarbij gevoegde producties, de in het kader van de Procedurele Zittingen door Partijen ingediende stukken (randnr. 12), op de vragen van Arbitrer gegeven antwoorden (randnrs. 18-19), het door Partijen gezamenlijk gevorderde (randnr. 47) en – met nadruk – het bepaalde in art. 5.1 OVVN, oordeelt de Arbitrer als volgt over de GasTerra Berekeningswijze.

¹² Brief van GasTerra aan [REDACTED] e.a. van 29 april 2021 (kenmerk: JS21.132) met als bijlagen de berekeningswijze en een prijzentabel.

¹³ Randnrs. 21-22.

¹⁴ Randnr. 3.19.

¹⁵ Par. 5.

- i. de GasTerra Berekeningswijze is voor elk van de Elementen in overeenstemming met het Verzoek aan GasTerra;
 - ii. de door GasTerra aangeleverde berekeningswijze bevat geen fout, dubbeltelling met andere Elementen of inconsistentie; en
 - iii. de berekeningswijze voor elk van de Elementen kan conform de GasTerra Berekeningswijze worden vastgesteld.
55. In het licht van bovenstaand oordeel, wijst de Arbitrer toe de eenstemmige vordering van Partijen dat zij worden opgedragen voor wat betreft de betaling van de Norg Vergoeding en de verrekening van het Voorschot in overeenstemming met art. 7 OVVN te handelen.

VII. DE KOSTEN VAN DE ARBITRAGE

56. Eiseressen hebben administratiekosten betaald van EUR 60.500 (incl. EUR 10.500 BTW). Verder hebben Eiseressen een depot gestort voor het honorarium en verschotten van de Arbitrer en van de Secretaris van EUR 269.225. Eiseressen hebben deze bedragen steeds in gelijke delen betaald of gestort.
57. De administrateur van het NAI heeft overeenkomstig art. 54 lid 1 Arbitragereglement, na raadpleging van de Arbitrer, diens honorarium en de kosten van inschakeling van de Secretaris bepaald op resp. EUR 133.584 (incl. EUR 23.184 aan BTW) en EUR 12.931,88 (incl. EUR 2.244,38 aan BTW). Van overige verschotten is geen sprake. Een en ander zal worden betaald uit het door Eiseressen gestorte depot en het restant zal door de administrateur aan Eiseressen in gelijke delen worden overgemaakt.
58. Partijen hebben blijkens de Gezamenlijke Aanvraag¹⁶ en hun respectieve memories gevorderd dat de Arbitrer Eiseressen en Verweerder opdraagt de administratiekosten en het honorarium van het scheidsgerecht evenredig te delen. Gezien de overeenstemming van Partijen op dit punt, wijst de Arbitrer deze vordering toe en veroordeelt Partijen in gelijke delen in de kosten van de arbitrage, behoudens kosten juridische bijstand (zie daarover hierna, randnr. 59). De kosten van de arbitrage, behoudens kosten juridische bijstand, zijn vastgesteld op EUR 207.015,88 (incl. BTW). In acht genomen dat deze kosten door Eiseressen zijn betaald, deels uit het door Eiseressen gestorte depot en deels door de door hen betaalde administratiekosten, en in overeenstemming met het bepaalde in art. 57 Arbitragereglement veroordeelt de Arbitrer Verweerder om aan Eiseressen ieder 1/6 van EUR 207.015,88 (incl. BTW), zijnde EUR 34.502,65 (incl. BTW), te vergoeden.
59. Partijen zijn overeengekomen dat zij ieder zelf hun kosten van juridische bijstand in deze arbitrage zullen dragen. Partijen hebben blijkens de Gezamenlijke Aanvraag en hun respectieve memories over en weer gevorderd dat de Arbitrer daarom elke Partij opdraagt de kosten van zijn

¹⁶ Randnr. 6.3.

eigen juridische bijstand te dragen. Gezien de overeenstemming van Partijen op dit punt, wijst de Arbiter deze vordering toe.

VIII. DE BESLISSINGEN VAN DE ARBITER

60. Gezien de bovenstaande overwegingen, oordeelt de Arbiter in dit Arbitraal Vonnis als volgt:
- A. stelt vast dat de GasTerra Berekeningswijze van 29 april 2021 voor elk van de Elementen in overeenstemming is met het Verzoek aan GasTerra (Annex 1 Overeenkomst Vaststelling Vergoeding Norg);
 - B. stelt vast dat de GasTerra Berekeningswijze van 29 april 2021 geen fout, dubbeltelling met andere Elementen van de Norg Vergoeding of inconsistentie bevat;
 - C. stelt de berekeningswijze voor elk van de Elementen vast conform de GasTerra Berekeningswijze van 29 april 2021;
 - D. veroordeelt Partijen wat betreft de betaling van de Norg Vergoeding en de verrekening van het Voorschot in overeenstemming met art. 7 Overeenkomst Vaststelling Vergoeding Norg te handelen;
 - E. veroordeelt Verweerder aan arbitragekosten als bovenstaand vastgesteld (randnr. 58) een bedrag van EUR 34.502,65 (incl. BTW) aan Eiseres onder 1. te betalen;
 - F. veroordeelt Verweerder aan arbitragekosten als bovenstaand vastgesteld (randnr. 58) een bedrag van EUR 34.502,65 (incl. BTW) aan Eiseres onder 2. te betalen;
 - G. veroordeelt elke Partij de kosten van zijn juridische bijstand in deze arbitrage zelf te dragen;
 - H. wijst af het meer of anders gevorderde.

IX. ANNEX

[3 NA]

3. Vergoeding en arbitragepanel

- 3.1 De Staat zal een marktconforme vergoeding betalen aan NAM ten behoeve van de Maatschap Groningen voor de gewijzigde inzet van Norg UGS als bedoeld in artikel 2.1 tot en met artikel 2.3.
- 3.2 Partijen komen overeen dat zij de berekeningswijze van de marktconforme vergoeding voor de gewijzigde inzet van Norg UGS als bedoeld in artikel 2.1 tot en met artikel 2.3, zullen laten opstellen door GasTerra conform het aan GasTerra gedane verzoek en laten vaststellen door een arbitragepanel.
- 3.3 Partijen zijn in een afzonderlijke overeenkomst nadere afspraken overeengekomen over de elementen van de marktconforme vergoeding en de inrichting van de procedure bedoeld in artikel 3.1 en 3.2 (de "**Overeenkomst Vaststelling Vergoeding Norg**"). Deze Overeenkomst Vaststelling Vergoeding Norg is als Bijlage 1 aan dit Norg Akkoord gehecht en onlosmakelijk met dit Norg Akkoord verbonden.

[artt. 2 OVVN]

2 ARBITRAGE

- 2.1 De procedure zal gevoerd worden volgens het arbitragereglement van het Nederlands Arbitrage Instituut van 1 januari 2015 (het "**NAI Reglement**"), indien en voor zover Partijen daar niet uitdrukkelijk bij deze Overeenkomst Vaststelling Vergoeding Norg van afwijken.
- 2.2 De opdracht van het arbitragepanel is beperkt zoals voorzien in de artikelen 3 en 5 van deze Overeenkomst Vaststelling Vergoeding Norg.
- 2.3 Het oordeel van het arbitragepanel is bindend en de vastgestelde vergoeding zal door de Staat aan NAM ten behoeve van de Maatschap Groningen worden betaald.
- 2.4 Partijen sluiten hoger beroep tegen een arbitraal (tussen)vonnis uit.
- 2.5 Partijen erkennen dat de aan hen verbonden vennootschappen binnen het Gasgebouw een belang kunnen hebben bij de uitkomst van deze arbitrage. In deze arbitrage kunnen Partijen ieder ook de belangen van deze vennootschappen vertegenwoordigen en zich beroepen op de rechten van deze vennootschappen die voortvloeien uit het samenstel van overeenkomsten die ten grondslag liggen aan de samenwerking van Partijen in het Gasgebouw. Partijen zullen geen argumenten of verweren ontlenen aan het feit dat deze vennootschappen geen partij zijn in deze arbitrage. Partijen zullen ervoor zorg dragen dat de aan hen verbonden vennootschappen binnen het Gasgebouw zich zullen houden aan enig (tussen)vonnis in deze arbitrage en hun medewerking zullen verlenen bij de tenuitvoerlegging daarvan.

Gewezen in Den Haag, zijnde de plaats van arbitrage, op 22 maart 2022.

